

Извештај са скупа Свечана академија поводом 25 година од оснивања Друштва

Поводом навршавања 25 година од оснивања Друштва Селекционера и семенара Републике Србије **16. новембра 2017. у свечаној сали Пољопривредног факултета у Београду одржана је Свечана академија**. Приликом планирања скупа идеја је била да се пружи могућност свим нашим колективним чланицама да се обрате скупу и са своје тачке гледишта укажу шта се то променило за последњих 25 година, који су то наши успеси али и проблеми са којима се суочавамо. Сматрано је да ће овај догађај бити добра прилика да подсетимо домаћу, научну и стручну јавност на привредни и извозни потенцијал оплемењивачке и семенарске струке али и значај овог сектора за развој науке и истраживања у области биотехнологије. Стога је за место одржавања скупа одабран Пољопривредни факултет, како би се симболички нагласило да је оплемењивање и семенарство пољопривредних биљака један комплексан систем који повезује образовање високо специјализованих кадрова, фундаментална генетичка истраживања, биљне генетичке ресурсе, оплемењивање, технологију гајења, технологију дораде семена, маркетинг и трговину семеном.

Скуп је имао више него добар одзив. Пријављено је 78 учесника, али сматрамо да их је било и више јер је био присутан и један број колега који нису потврдили свој долазак.

У делу програма који је обухватао отварање скупа, скупу су се обратили:

- **др Милисав Стојаковић**, председник Друштва. Он је отворио скуп, пожелео гостима добродошлицу и подсетио присутне на неке основне параметре који се тичу Друштва, као што су неки историјски подаци везани за оснивање, подаци о чланству и активностима друштва у протеклом периоду.
- **др Младен Мирић** се обратио скупу као један од оснивача Друштва на један емотиван и себи својствен начин, где је присутнима упутио апел да очувају и унапреде пре свега семенарску струку, а онда и ово струковно удружење.
- Испред најмлађе колективне чланице Друштва, Викторија логистик д.о.о., скуп је поздравила и госпођа **Наталија Курјак**, директор маркетинга.

Кроз пажљиво одабране предаваче и теме, на скупу је поред свечаног дела било речи о тренутном стању националне семенске индустрије.

Др Војка Бабић је испред Друштва предочила присутнима у којим се све удружењима окупљају оплемењивачи и семенари Србије. Друштво селекционера и семенара РС је струковно удружење државних института и појединаца (претежно професора пољопривредних факултета и неколико пензионера) чији је циљ да пропагира струку и науку, да повезује све друштвене чиниоце који се баве оплемењивањем и семенарством и да помаже и утиче да се на местима доношења одлука, које се тичу ове струке, донесу најбоља решења. Поред тога ту је Семенарска асоцијација Србије (САС) која је прерасла у удружење компанија и њени чланови су поред пар државних института, неколико дорађивача и прометника семеном, домаће приватне семенске компаније као и све мултинационалне семенске компаније присутне на нашем тржишту. Наши семенари учествују и у раду Друштва за процесну технику и енергетику у пољопривреди (ПТЕП).

Такође, запослени из наших института учествују у раду Друштва генетичара у оквиру којег постоји Секција за оплемењивање организама. Навела је да сматра да ово можда није најефикаснији начин ванинституционалног организовања, да су у ранијем периоду предлагали интеграцију, али да нису наишли на разумевање. Како би се успоставило рационалније функционисање Друштво је предложило и потписало протокол о сарадњи са САС још 2013 године, а и ове године смо наишли на разумевање Секције за оплемењивање Друштва генетичара за заједничко одржавање научног скупа 2018. Наведени су неки основни статистички параметри о производњи семена у Србији. Поред тога наглашено је да ову грану пољопривреде треба прогласити за стратешки важну, јер је то један комплексан систем и тек када су сви његови сегменти повезани у једну хармоничну целину, може се очекивати велика добробит, како за поједине учеснике у ланцу, тако и за привреду и друштво у целини. Оплемењивачка и семенарска делатност захтева дугорочна улагања у материјалне и људске ресурсе, те стога мора да постоји стратегија и друштвена одговорност свих националних субјеката, како у државном тако и у приватном сектору.

Проф. др Јан Боћански је говорио о начину организације семенарства у неким другим земљама, пре свих у Америци и указао на неке битне разлике са нашим системом.

Проф. др Србислав Денчић је своје излагање посветио оплемењивању пољопривредних биљака, пре свих пшенице и кукуруза. Нагласио је неке кључне моменте кроз историју оплемењивања код нас, достигнућа до којих се дошло и указао на евентуалне правце даљег развоја.

Након краће паузе, др Владимир Миклич, др Зоран Лугић, др Богољуб Зечевић и др Горан Тодоровић су износили проблематику оплемењивања и семенарства групе биљака којима се баве (уљане културе, крмне траве, поврће, кукуруз), стање и перспективе као и неке проблеме са којима се суочавају. **Др Владимир Миклич** је навео бројне успехе нашег оплемењивања и семенарства уљаних култура пре свих сунцокрета и нагласио позитиван тренд. **Др Зоран Лугић** је поред осталог навео и проблеме везане за појаву сивог тржишта семена трава и немара надлежних институција да томе стану на пут. **Др Богољуб Зечевић** је навео све специфичности и сложености оплемењивања повртарских биљака као и потешкоће са којима се сусрећу, а везане су за неусклађеност неких важећих прописа и реалних потреба у пословању. **Др Горан Тодоровић** је говорио о оплемењивању и семенарству кукуруза, о бројним унапређењима која су урађена протеклих 25 година у систему производње и дораде семенског кукуруза.

У више излагања наведена је чињеница да је добро развијена мрежа истраживачко-развојних института у прошлости, који су се бавили оплемењивањем и семенарством пољопривредних биљака, створила услове да Србија и данас буде земља са значајним потенцијалом за семенску индустрију. Под семенским усевима је у просеку 50 000 хектара годишње. Међутим, међународне санкције и ратна дешавања деведесетих година, материјално и статусно су осиромашиле домаћу семенску индустрију. Време транзиције донело је низ промена у свим областима делатности од власничких, преко технолошких до комецијалних и тржишних. Данас се поред неколико државних института, на тржишту Србије налази велики број иностраних и домаћих приватних семенских компанија. Али и поред свих негативних трендова, не могу се пренебрегнути две важне чињенице:

1. Још увек смо један од неколико водећих европских произвођача семена житарица, али и других биљних врста;

2. Још увек смо једна од ретких европских држава чији су резултати у оплемењивању биљака конкурентни водећим светским компанијама

Поред тога што имамо повољне агро-климатске услове за оплемењивање и производњу семена, имамо добро обучену висококвалификовану радну снагу, значајне оплемењивачке колекције већег броја биљних врста, неке законске оквире који су неопходни као што су: Закон о заштити права оплењивача и Закон о признавању сорти. Уз одређена унапређења, Србија може постати још боље место за семенску индустрију.

Кроз већину излагања наведена је важна улога државних института у очувању природних, кадровских и технолошких ресурса неопходних за развој оплемењивачке и семенарске науке и струке у Србији. Учесници скупа су изразили наду да ће се наћи начина да се заштите интереси домаће оплемењивачке и семенске индустрије и науке. У том процесу држава може много да помогне, поготову је важно што та помоћ углавном не треба да буде новчана. На пример:

- Предност код закупа пољопривредног земљишта за произвођаче семена странооплодних биљака где је потребна изолација.
- Субвенције/пореске олакшице за набавку, односно поправку система за наводњавање
- Пореске олакшице/смањење царинских обавеза за увоз машина и опреме намењених за модернизацију дорадних центара (круњачи, селектори, гравитациони селектори, запрашивачи...)
- Ослобађање од јавних набавки у делу који је везан за тржишно пословање.

Значајна и корисна дискусија која се одвијала након излагања указала је на потребу да се организују округли столови на поједине теме као би се сагледали одређени проблеми и нашла одговарајућа решења.

Скуп је медијски испраћен, а такође је снимљен и кратак прилог о скупу и гостовање генералног секретара Друштва у емисији Добра земља О2 телевизије (Б92), од 26.11.2017. који се може погледати на линку <https://www.b92.net/video/dobra-zemlja.php>.

До момента закључења овог извештаја шест од седам предавача са скупа су дали свој пристанак да се њихове презентације, заједно са овим извештајем поставе на сајт Друштва.

27.11.2017.

Организациони одбор скупа